

KESKKONNAAMET

Navesti hoiuala kaitsekorralduskava 2013-2022

SISUKORD

1. SISSEJUHATUS.....	4
1.1. Navesti hoiuala iseloomustus.....	4
1.2. Maaomand ja maakasutus.....	4
1.3. Huvigrupid.....	4
1.4. Uuritus ja seire.....	5
2. VÄÄRTUSED JA KAITSE-EESMÄRGID.....	6
3. ALA JA SELLE VÄÄRTUSTE TUTVUSTAMINE JA KÜLASTUSKORRALDUS.....	8
4. KAVANDATAVAD KAITSEKORRALDUSLIKUD TEGEVUSED JA EELARVE.....	9
4.1. Tegevuste kirjeldus.....	9
4.1.1. Riiklik seire.....	9
4.1.2. Hoiuala piiritähiste paigaldamine ja hooldamine.....	9
4.1.3. Kavad.....	9
Kaitsekorralduskava uuendamine ja tulemuslikkuse hindamine.....	9
4.2. EELARVE.....	11
KASUTATUD ALLIKAD.....	12

Vastavalt looduskaitseaduse (RT I 2004, 38, 258) §-le 25 on kaitsekorralduskava hoiualade ja kaitsealade alapõhise kaitse korraldamise aluseks. Hoiuala kaitsekord on sätestatud looduskaitseaduse §-des 32 ja 33.

Kaitsekorralduskava kinnitab Keskkonnaameti peadirektor. Teave kaitsekorralduskava kinnitamise kohta avalikustatakse Keskkonnaameti kodulehel.

Käesoleva Navesti hoiuala (edaspidi *hoiuala*) kaitsekorralduskava (edaspidi *KKK*) eesmärk on:

- anda lühike ülevaade kaitstavast alast (edaspidi *ala*)- selle kaitse-eesmärkidest, rahvusvahelisest staatusest, maakasutusest, huvigruppidest;
- anda lühike ülevaade ala eesmärkidest ning hinnang iga põhiväärtuseks oleva liigi, elupaiga vm väärtuse seisundile;
- arvestades alale seatud kaitse-eesmärke määrata mõõdetavad eesmärgid ja kaitsekorralduse oodatavad tulemused kaitsekorraldusperioodi lõpuks;
- anda lühike ülevaade peamistest väärtusi mõjutavatest teguritest, kirjeldada kaitseks vajalikke meetmeid koos oodatavate tulemustega;
- määrata põhiväärtuste säilimisele ja tutvustamisele suunatud kaitsekorralduslike tegevuste elluviimise plaan koos tööde mahu, koha, ulatuse kirjelduse ja orienteeruva maksumusega;
- luua alusdokument ala kaitsekorralduslike tööde elluviimiseks ja rahastamiseks.

KKK koostamisel juhendatakse Eesti Vabariigi kehtivast seadusandlusest ja kaitsekorralduskava koostamise juhendist. Navesti hoiuala KKK on koostatud kümneks aastaks.

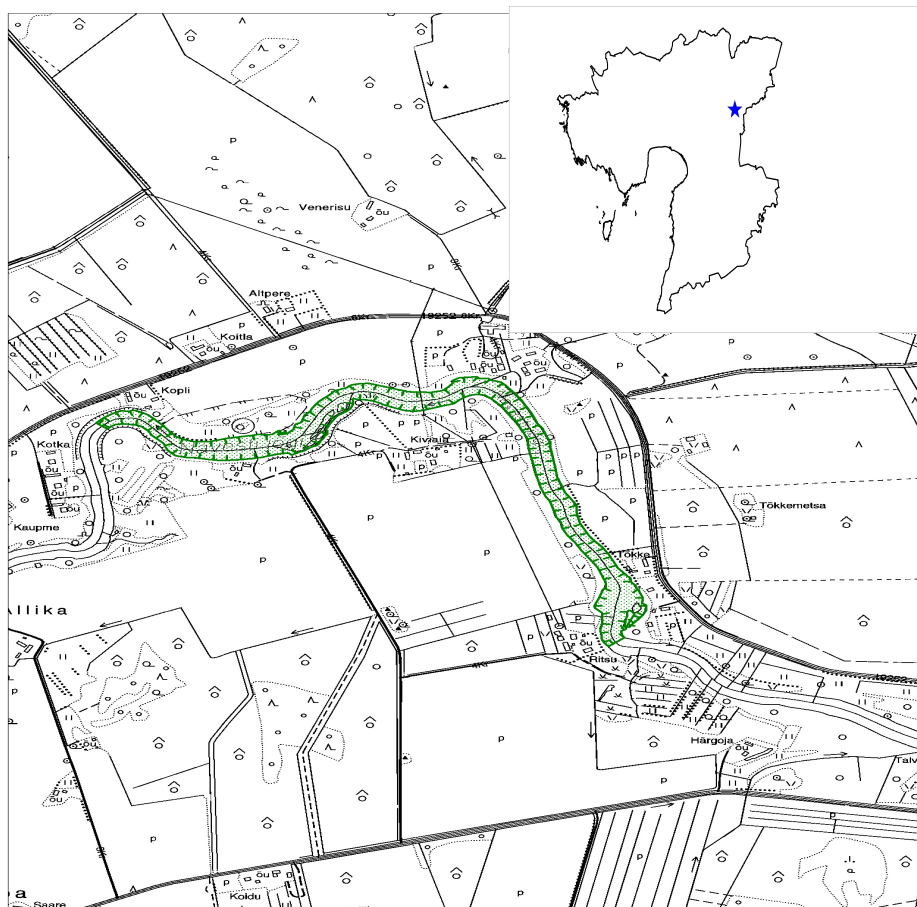
KKK koostas Keskkonnaameti Pärnu-Viljandi regiooni kaitse planeerimise spetsialist Jana Galadi. Kontakt: Jana.Galadi@keskkonnaamet.ee, 447 7379.

Kaanefoto: „Vaade Navesti jõe“ Toomas Kalda.

1. SISSEJUHATUS

1.1. Navesti hoiuala iseloomustus

Navesti hoiuala, mis jääb Navesti jõe koosseisu, asub Pärnu maakonnas Tori vallas Rätsepa ja Tohera külas (joonis 1). Hoiuala on moodustatud Vabariigi Valitsuse 18.05.2007 määrusega nr 154 „Hoiualade kaitse alla võtmine Pärnu maakonnas“ ning ala kaitse-eesmärgiks on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüübi – jõgede ja ojade (3260) kaitse ning II lisas nimetatud liikide – hingu (*Cobitis taenia*), võldase (*Cottus gobio*) ja paksukojalise jõekarbi (*Unio crassus*) elupaikade kaitse. Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korralduse nr 615-k „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri“ (RTL 2004, 111, 1758) lisa 1 punkti 2 alapunkti 249 alusel kuulub tervikuna Navesti loodusala (Natura EE0040333) koosseisu (EELIS).

Joonis 1. Navesti hoiuala asukoha skeem.

1.2. Maaomand ja maakasutus

Navesti hoiuala pindalaks on 9,7 ha, mis on valdavalt jätkuvalt riigiomandis olev maa (edaspidi JRO). Hoiuala maa omandivormi jaotus on järgmine: JRO 9,02 ha ja eraomandis olev maa 0,68 ha. Kattuvused eraomandis olevate maaüksustega on tingitud katastripiiride valesst määramisest jõe veepeeglile. Hoiuala ümbritseb põllumajandusmaastik, osaliselt on kaldad lagedad, osaliselt võsastunud.

1.3. Huvigrupid

Navesti hoiualaga seotud olulisemad huvigrupid ja nende huvid on alljärgnevad:

- ⌚ **Keskkonnaamet** – kaitseala valitseja. Keskkonnaameti eesmärk on tagada ala eesmärgiks olevate väärtuste soodne seisund.
- ⌚ **Riigimetsa Majandamise Keskus** – koostöös Keskkonnaametiga tagada ala tähistus.
- ⌚ **Ümbritseva ala maaomanikud** – on huvitatud oma kinnistute sihtotstarbelisest kasutamisest ja loodusväärtuste säilimisest.
- ⌚ **Kalastajad** – on huvitatud kalapüügist ja heast kalavaru seisundist.

1.4. Uuritus ja seire

Navesti hoiualal asuvad kaks riiklikku siseveekogude seirejaama: Navesti jõgi (Tohera kärestik) – SJA0165000 ja Navesti jõgi (Pöörde) – SJA7178000. Navesti jõge on uuritud mitmel korral alates 1989. aastast. Navesti hoiualale jääva Tohera kärestiku piirkonda on uuritud 12.07.1989, 04.07.1996 (Järvekül, 2001) ja 04.07.-05.07.2001 (Jõgede hüdrobioloogilise kompleksseire aruanne, 2001) ning Pöörde piirkonda ajavahemikul 04.07.-07.07.2006 (Jõgede hüdrobioloogilise seire aruanne, 2006). Üldjuhul on olnud tegemist hüdrobioloogiliste uuringutega, mille käigus määrati vee keemilis-füüsikalised näitajad ja mõõdeti mitmeid abiootilisi näitajaid ning kirjeldati erinevate elustikurühmade (füto – ja bakteriplankton, zoobentos ehk suurselgrootud, suurtaimed ja kalad) liigilist koosseisu.

2001. aasta jõgede hüdrobioloogilise kompleksseire aruande kohaselt olid Tohera kärestiku piirkonna uuringute ja seire tulemused võrreldes 1996. aasta tulemustega järgmised: troofsusaste ühe astme võrra tõusnud; veekvaliteet antud lõigus hea; suurtaimestiku katvus sama, dominandid osaliselt muutunud; põhjaloomastiku liigirikkus ja biomassi tase endisel tasemel; põhjaloomastiku arvukusetase on tõusnud kahe astme võrra ning katsepüükide tulemused sarnased nii liigilise koosseisu kui ka dominantliikide osas. Tähelepanuväärne on ühepäevikulise (*Procloëon bifidum*) vastsete biomassi dominandi kohale asumine Tohera kärestiku lõigus, kus nad veel 1996. aastal puudusid.

2006. aasta hüdrobioloogilise seire aruande kohaselt olid Pöörde piirkonna uuringute ja seire tulemused järgmised: bakteriplanktoni arvukus madal; fütoplanktoni areng intensiivne ning aktiivse klorofüllü sisaldus kõrge; fütoplanktoni biomass ja arvukus eriti kõrge; kõikide ränivetikaindeksite järgi jõe seisund hea ning liigirikkaim kalastik võrreldes teiste seirejaamadega.

2. VÄÄRTUSED JA KAITSE-EESMÄRGID

Tabelis 1 võetakse kokku Navesti hoiuala kaitseväärtuste hoidmisega seotud kaitse-eesmärgid, soodsa looduskaitse seisundi saavutamist või hoidmist ohustavad tegurid ning nende ärahoidmiseks või leevendamiseks ettenähtavad meetmed ning kaitsetegevuse oodatavad tulemused kaitsekorralduskava perspektiivis.

Tabel 1. Navesti hoiuala kaitse-eesmärgiks olevate väärtuste koondtabel.

Väärtus ¹	Seisund ¹	Pikaajaline kaitse-eesmärk (30 a)	Ohutegurid	Meetmed	Kriteeriumid tulemuslikkuse hindamiseks	Oodatav tulemus kaitsekorraldusperioodi lõpuks
3.1. Elustik						
Hink (<i>Cobitis taenia</i>) LKS – III, KE – jah, LoD – II, LoA - jah	Liikidele sobivat elupaika esineb 9,7 ha (liikide soodne seisund tagatakse elupaiga jõgede ja ojade (3260) kaitsega)	Elupaigad on säilinud 9,7 ha suurusel alal	Elupaikade kinnikasvamine	Elupaiga kaitse läbi jõgede ja ojade elupaigatüübi kaitse	Liikide olemasolu	Liigid on esindatud veekogus
Völdas (<i>Cottus gobio</i>) LKS – III, KE – jah, LoD – II, LoA - jah				Seire		
Paksukojaline jõekarp (<i>Unio crassus</i>) LKS – II, KE – jah, LoD – II, IV, LoA – jah				Kaitse-eesmärgiks olevate liikide esinemise uuringud	Elupaiga esinemine 9,7 ha suurusel alal	Elupaigad on säilinud 9,7 ha suurusel alal

1) 1) LKS – kaitsekategooria looduskaitsealuse alusel
KE – jah – hoiuala kaitse-eesmärgiks olemine
LoD – loodusdirektiivi lisa number
LoA (LiD) – loodusala (linnuala) kaitse-eesmärgiks olemine

2) Elupaiga seisund A – väga hea, B – hea, C- arvestatav, D – väheesinduslik

Väärtus ¹	Seisund ¹	Pikaajaline kaitse-eesmärk (30 a)	Ohutegurid	Meetmed	Kriteeriumid tulemuslikkuse hindamiseks	Oodatav tulemus kaitsekorraldusperioodi lõpuks
3.2. Elupaik						
Jões ja ojad (3260) KE – jah, LoD – I, LoA - jah	A	Elupaigatüübi säilimine 9,7 ha suurusel alal seisundiga A	Veekogu eutrofeerumine	Seire	Elupaigatüübi esinemine 9,7 ha suurusel alal seisundiga A	Elupaigatüübi säilimine 9,7 ha suurusel alal seisundiga A

3. ALA JA SELLE VÄÄRTUSTE TUTVUSTAMINE JA KÜLASTUSKORRALDUS

Navesti hoiuala külastuskoormus on üsna madal, peamisteks külastajateks on harrastuskalastajad. Hoiuala jääb Kaansoo-Tori (T-19252) maantee vahetusse lähedusse ning viidatus alale puudub. Hoiuala tutvustavad infotahvlid kaitsekorralduskava koostamise ajal puuduvad. Eelnevast lähtuvalt ei planeerita ka külastuse suunamist ega suurendamist. 2012. aastal on paigaldatud Navesti hoiuala ida ja lääne piirile kokku neli Navesti hoiuala nimelist keskmise suurusega tähist (joonis 2). Kohalike elanike teavitamine kaitseväärtustest toimub ala tähistamise kaudu ja kooskõlastuste andmise raames erinevatele tegevustele.

Visioon

- Hoiuala külastus on madal ning selle külastajaskond koosneb valdavalt juhukülastajatest, kes ala tunnevad. Aktiivset teavitust alal läbi ei viida ning ala ei propageerita massiteabevahendites.

Eesmärk

- Ala külastatavus pole suurenenud.

4. KAVANDATAVAD KAITSEKORRALDUSLIKUD TEGEVUSED JA EELARVE

4.1. Tegevuste kirjeldus

4.1.1. Riiklik seire

Kaitsekorraldusperioodi lõpuks on vajalik Navesti hoiuala riiklikel seirejaamadel läbi viia hüdrobioloogiline ülevaateseire (s.o seisundi ja hüdrobioloogiline seire) ja vee-elustiku osas on vajalik teostada kaitse-eesmärgiks olevate liikide elupaikade inventuur. Inventuuri ja seirega (edaspidi ühiselt nimetatud *hüdrobioloogiline uuring*) hinnatakse kas kaitsekorralduse tulemusena on kaitstavate liikide ja elupaiga seisund paranenud. Hüdrobioloogilise uuringu teostamisel tuleb lähtuda jõgede hüdrobioloogilise seire metoodikatest. Prioriteet II, korraldaja KA.

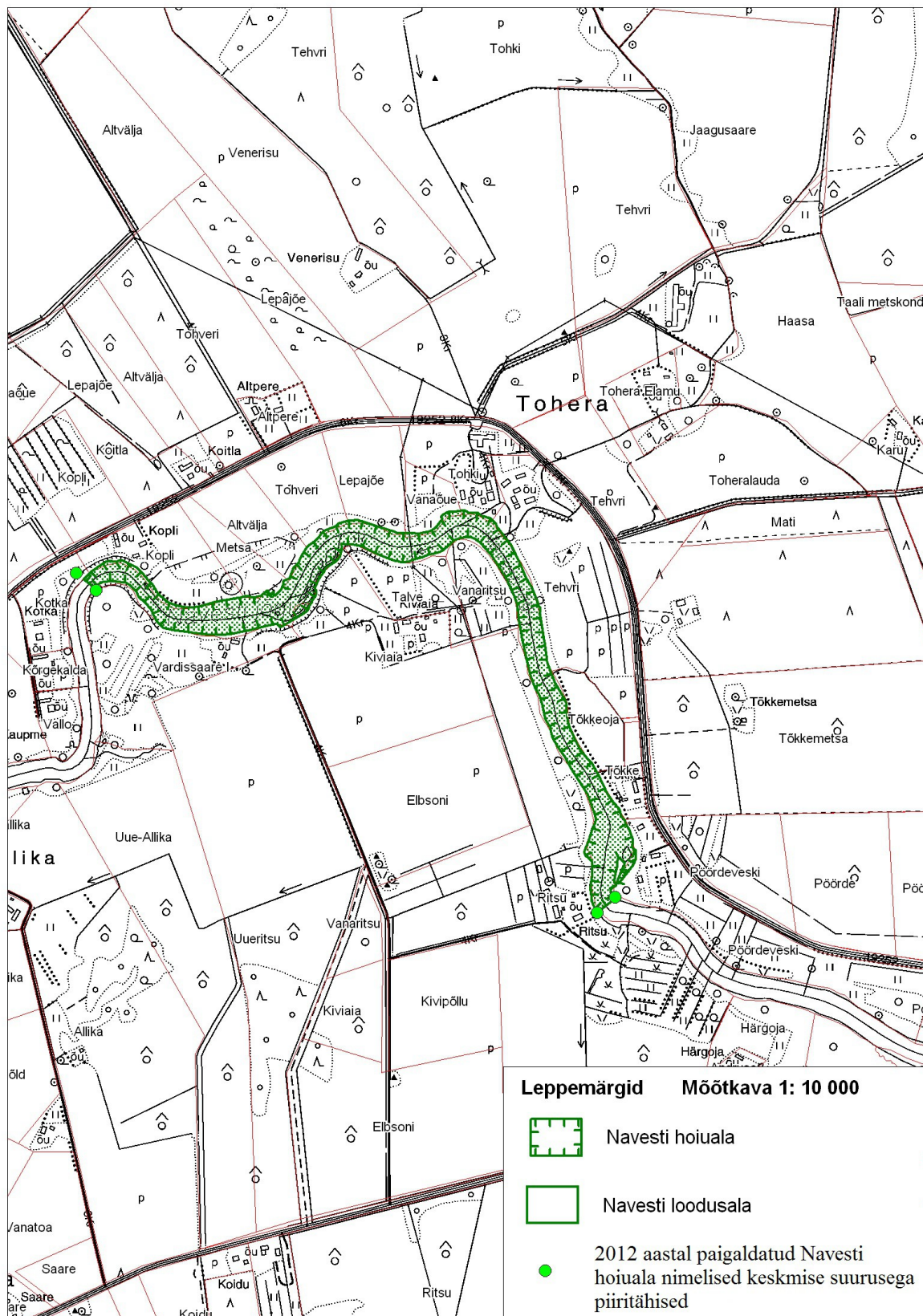
4.1.2. Hoiuala piiritähiste paigaldamine ja hooldamine

Navesti hoiuala on 2012. aastal tähistatud nelja Navesti hoiuala nimelise keskmise suurusega piiritähisega (joonis 2). Kuna piiritähised on hiljuti paigaldatud, siis lisaks rutiinsele hooldusele on vastavalt vajadusele vajalik lõhutud/rikud piiritähised asendada. Prioriteet II, korraldaja RMK.

4.1.3. Kavad

Kaitsekorralduskava uuendamine ja tulemuslikkuse hindamine

Kaitsekorralduskava periood on planeeritud kümnele aastale. Perioodi keskel 2017. aastal toimub vahehindamine, mille raames tehakse kokkuvõtte toimunud tegevustest ja ala seisundist. Vajadusel korrigeeritakse eesmärgi ja uuendatakse kaitsekorralduslikke tegevuste nimekiri. Perioodi lõppedes tuleb Navesti hoiualale koostada uus kaitsekorralduskava. Kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamine toimub vastavalt tabelis 1 esitatud eesmärkidele kaitsekorraldusperioodi lõpuks lähtuvalt seatud kriteeriumidest. Prioriteet I, korraldaja KA.

Joonis 2. Navesti hoiualal paigaldatud piiritähiste asukohad.

4.2. EELARVE

Eelarve tabelisse 2 on koondatud eelnevate analüüsidenä esitatud tööd, mis on täitmiseks käesoleva kaitsekorralduskava ettenähtud perioodi jooksul.

Tabelis on tegevused jaotatud vastavalt tegevuse olulisusele järgmistesse prioriteetsusklassidesse:

- 1) esimene prioriteet – hädavajalik tegevus, milleta kaitse-eesmärkide täitmine planeeritavas ajavahemikus on võimatu, see on väärtuste säilimisele ja toimiva ohuteguri kõrvaldamisele suunatud tegevus; kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamiseks vajalik tegevus;
- 2) teine prioriteet – vajalik tegevus, mis on suunatud väärtuste taastamisele, eksponeerimisele ja potentsiaalsete ohutegurite kõrvaldamisele;
- 3) kolmas prioriteet – soovituslik tegevus ehk tegevus, mis aitab kaudselt kaasa väärtuste säilimisele ja taastamisele ning ohutegurite kõrvaldamisele.

Tabel 2. Tegevuste eelarve ja ajakava (KA – Keskkonnaamet, RMK – Riigimetsa Majandamise Keskus).															
Jrk	Tegevuse nimetus	Tegevuse tüüp	Korraldaja	Prioriteet	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Kokku
					Sadades eurodes										
Uuringud															
4.1.1	Hüdrobioloogiline uuring	Riiklik seire	KA	II										X	X
Taristu															
4.1.2	Hoiuala tähistamine ja hooldamine (4 keskmist piiritähist)	Kaitsealuste objektide tähistamine/ tähiste hooldamine	RMK	II		X		X		X		X		X	X
Kavad															
4.1.3	Kaitsekorralduskava uuendamine/ tulemuslikkuse hindamine	Tegevuskava	KA	I					X					X	X
KOKKU						X		X	X	X		X		X	X

KASUTATUD ALLIKAD

EELIS, Eesti Looduse Infosüsteem. 06.08.2012.

Hoiualade kaitse alla võtmine Pärnu maakonnas, RT I 2007, 38, 274, <https://www.riigiteataja.ee/akt/13346492&LeiaKehtiv>. 06.08.2012.

Järvekül, A. 2001. Eesti jõed. EMPÜ Zooloogia ja Botaanika instituut, Tartu Ülikooli kirjastus. Tartu. 590-597.

Keskkonnaministeeriumi Natura 2000 andmebaas. 07.08.2012.

Pall, P. 2002. Jõgede hüdrobioloogiline kompleksseire. EMPÜ zooloogia ja botaanika instituut. Tartu

Pall, P, et al. 2007. Jõgede hüdrobioloogiline seire, 2006. aasta aruanne. Eesti Maaülikool, PKI Limnoloogiakeskus. Tartu.